

Kivikauden asuinsaitka

Tohmajärvellä

Tikkalan pysäkin lähellä

Haapaniemen Nuoran rantalla

Tutkittu 18/VI 1931

Julius Sillö

Kivikauden asuinpaikka
Tohmajärvellä, Tikkalan pysäkin lähellä,
Haapaniemen kuvilan rantueella.

Tutkittu 18/VI 1931

Julius Ailio.
(liitteinä 2 valokuvaa).

Asuinpaikan
Metsämiesten.

Pohjois-Karjalan museo Joensuussa
oli kesällä 1930 messinköitä E. J.
Kauppiesta saanut puolirensolan
kulunutta, pieniä, asbestin reikistä,
muopilla ja karkealla kauppalimalla
koristettua saviaidiangalasta,
jotka 4/VI 1931 ovat vaihtamalla
jouluksi Kansallismuseon (luett.
n:o 9327) ja jotka oli löydetty
Tohmajärven pitäjältä, Onkamon
Mylään n:o 4113. Kuuluvain
toimittaja Ari Pitkäsen Haapaniemi
nimisen kuvilan ja
tämän naapurinsa, kauppias
P. Kotilaisen perillisten palstan
Rannasta, Särkijärven N.E.
rannasta, n. 200 m pituisen
alueen, aivan veden rajasta,
sieltä täältä, lähellä Tikka-
lan rautatiepysäkkiä. Löy-
dön johdosta Mirjoittaja Kauppi-
paikkaa Tutkimassa 18/VI 1931.

Asuinpaikan
Topografia. Toimittaja Pitkäsen kuvilan
Rannasta ja sieltä etelään päin

olevasta Hauppias Kotilaisen perit-
tisten palstan Rannasta Kau-
Maan metsämasööri Sivolan asun-
nolle menevän tien Määnteseen
asti. Voi kuitenkin heti päätän-
nä löydöt olivat sekundaarisia
s. o. ylempiä Ranta-äyrästä jök-
teviä ja siten joutunut Ranta-
pöytäille tai veteen, että vesi
on korkealla allessaan kuluttu-
nut ja jaottanut Ranta-äyrästä
ja huuktonat saviasianpalatet
alasjaonneesta kiedasta.

Ayräs toimittaja Pitkäsen
Nuvila-alueella on jyrkki, lähes
4 m korkeus, mutta siitä etelään
joain maa on Rannasta risain-
joain alavaa suota, jonka salpa
Rannansuunnainen, kiedasta ka-
paunut laguunivalli; Toimain karjan
korkeus on n. 2 m yli Särki-
järven. Ollakosti huomautta-
tuutinnuksessa Suursamaa
(Fennia 43, N:o 4, s. 56), että karja-
saintain Särkijärvi on rentuon-
toinen, kuin eivät sen Ranta-
viivat olis: liikkuneet. Mikäin
en huomautta muuta Ranta-
vain liikuntaa, kuin että järven
veden korkeus olisi aikaisemmin
ollut 2 m suurempi kuin
nykyään.

Särkijärvi ei näytä olleen

Suur-Saimaan yhteydessä, sillä Suur-Sai-
maan rantaviiva olisi Tälli seudulla
oletettava olleen n. 83 m y. m. p.,
ja Särkijärven nykyinen korkeus
on Helaaoksen mukaan 87 m
y. m. p. (Maanmittauskallioilleen
Suomen Kartan mukaan 90 m y. m. p.).
Särkijärvi laskee Ontkamojärveen,
jotka nyt. korkeus on 78 m
(Helaaoksen mukaan, ja Suomen
Kartan mukaan 80 m — Ontkamo-
järvi on siis ollut SS:n yhtey-
dessä). Ontkamojärvi laskee
Pyhävelmään, jonka nyt. korkeus
on sama kuin Saimaan, s. o. 76
m y. m. p.

Kaivaukset.

Ensiksi tarkoin koekäivelmän
ja kotilaisen perillisen pats-
tulla.

1) Rantaan jostavon tien
N. puolella, mainitulla lajuun-
vallilla ilmaantui harin neliö-
metrin alalla suuremmista ja
pienemmistä kivistä muodostuneita
kivilatomusta ja niiden päällä
suaa tunkaa. Tämä ^(ja tilajäven) myöskin
vaihtokiven, on keuhies luota
viereisestä viemärijoasta, joka
on aikanaan kaivettu ranta-
tietä varten. Latomuksen kor-
keus 2.02 yli Särkijärven.

2) Hiidellä vaka
alempaan tavallisen ranta-
kivien

pinnalla liikkaita, hiilenselkkeitä,
ei asuttua. Korkeus 1,27 yli Särkijärven

3) Laquanivallilla, Viemäriojan
toisella puolella purnertavaa maata
ja kullin. kerrosta, ei löytöjä. Kor-
keus 1,95 m yli Särkijärven.

4) Rantaan johtavaan tien
mutkasta, S-puolella, tielehtauk-
sesta näkyi kvartin sirpaleita
ja purnertavaa maata. Kaivon
n. $2\frac{1}{2}$ m² laajuinen alajolle
ilmeni pari kvartin sirpaleita
ja asuttua maata lähes 3 dm
syvyyteen. Maanpinnan korkeus
2,24 m yli Särkijärven

Toimitettuja Pitkänen pal-
talla tehtiin seuraavat koe-
kaivaukset:

5) Pöytä 6 m N, äyrään
reunalle, n. 6 m pit. ja lähes 1 m
levyinen ala.

6) Siitä 6 m päässä, äyrään
reunalle, 7 x 1 m laajuinen ala.

7) Siitä 4 m päässä, äyrään
reunalle, 2 x 1 m.

8) Siitä 70 m päässä, äy-
rään reunalle, 1 m².

9) Siitä 18 m päässä,
3 x 1 m.

10) Siitä 13 m päässä,
n. n. saast: 1 m².

Kaivauksissa 5-10 oli kus-

sakin paikassa selviä Multtuuri-
maata (kiviä) Tukkapesäkkeineen, väri-
tään liianruskeata, 2-3 cm
syvyyteen. Ei pienempiäkään löytö-
sirusia.

Edelleen Teitin pieniä koe-
kaivauksia Pitkäsen huvilan koh-
dalla, äyriäällä, ja 11) huvilasta
länneen, peltomullan alla, n. 3 m²
laajalla alalla, tavasta Mult-
tuurimaata ja Tulensijon merkkiä,
n. 12) huvilasta itään, kankaalla,
n. 4 m² laajuudesta, tavasta kivi-
tuurimaata ja Tulensijaa osot-
tavan Tukkapesäkkeen area
1/2 m syvyydessä (valokuva).

Rantueella on siten ollut
kivikaution asuinpaikka, eritoten
Pitkäsen huvilan, Heapaniemen,
äyriäällä, mutta se on nähtävästi
ollut lyhyen ajan asuttuna,
sitten päättyen, ettei tavasta
kiviliisiä eikä yrttejä löy-
töä ja ettei Multtuuriherrosten
oli ^{yleensä} merkkiä. Entisten savastien
jalasien laadun mukaan on
paikka ollut asuttuna nähtävästi
kivikauden lopulla.

Tohmajärvi, Tikkala 8075
 toimittaja Ari Pitkäsén huvilan
 rantueella, Särkijärven NE. rannalla
 oleva Niirikautinen asuinpaikka.
 Valok. J. Ailio 18/VI 1931.

Tohmajärvi, Tikkala, 8074
 toimittaja Ari Pitkäsén huvila-alue
 Niirikautinen Tulensija (tehtäväsäke)
 Kuopassa.
 Valok. J. Ailio 18/VI 1931.